TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2004. gada 2. decembrī *

Lieta C-398/03

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *Helsingin hallinto-oikeus* (Somija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2003. gada 22. septembrī un kas Tiesā reģistrēts 2003. gada 24. septembrī, tiesvedībā, ko uzsāka

E. Gavrielides Oy.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*] (referents), tiesneši H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] un K. Šīmans [*K. Schiemann*],

ģenerāladvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],
sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

* Tiesvedības valoda — somu.

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2004. gada 16. septembrī,

ņemot vērā mutvārdu apsvērumus, ko sniedza:

— *E. Gavrielides Oy* vārdā — E. Gavrielidess [*E. Gavrielides*],

— Grieķijas valdības vārdā — K. Marinu [*K. Marinou*] un V. Kondolaims [*V. Kontolaimos*], pārstāvji,

— Somijas valdības vārdā — A. Gimaraeša-Purokoski [*A. Guimaraes-Purokoski*], pārstāve,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — E. Pāsivirta [*E. Paasivirta*], B. Dohertijs [*B. Doherty*] un P. Ālto [*P. Aalto*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokātes secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 23. septembrī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt Padomes 1990. gada 27. novembra Direktīvu 90/642/EEK par pesticīdu atlieku maksimāli

pieļaujamā daudzuma noteikšanu konkrētos augu izcelsmes produktos un uz tiem, ieskaitot augļus un dārzeņus (OV L 350, 71. lpp.), kas grozīta ar Komisijas 2000. gada 22. jūnija Direktīvu 2000/42/EK (OV L 158, 51. lpp., turpmāk tekstā — "Direktīva 90/642").

2 Šis lūgums tika iesniegts tiesvedības ietvaros starp sabiedrību *E. Gavrielides Oy* (turpmāk tekstā — "*Gavrielides*") un Somijas muitas pārvaldi par tās lēmumiem aizliegt *Gavrielides* importēt Somijā vīnogulāju lapas.

Atbilstošās tiesību normas

3 Direktīvas 90/642 1. panta 1. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

"1. Šo direktīvu piemēro produktiem, kas ietilpst grupās, kuras ir noteiktas I pielikuma 1. ailē, un šo produktu piemēri ir doti 2. ailē, ja šo grupu produktos vai produktu daļās, kas aprakstītas 3. ailē, var būt noteiktu pesticīdu atliekas."

4 Saskaņā ar Direktīvas 90/642 3. panta 1. punkta pirmās daļas noteikumiem:

"1. pantā minētajās grupās ietilpstošie produkti vai, ja tas ir lietderīgi, produktu daļas, sākot no brīža, kad tie tiek laisti apgrozībā, nevar saturēt pesticīdu atlieku daudzumus, kas pārsniedz II pielikuma sarakstā norādītos daudzumus."

5 Direktīvas 90/642 I pielikums ietver šīs direktīvas 1. pantā minēto produktu grupu un produktu sarakstu.

6 Šī pielikuma 1. ailē it īpaši ir norādīta ogu un mazo augļu grupa. Starp šīs grupas produktiem 2. ailē ir minētas galda vīnogas un vīna vīnogas. Atbilstoši [šī pielikuma] 3. ailei pesticīdu atlieku maksimāli pieļaujamo daudzumu piemēro "visam produktam pēc augu kātiņa un ziedkausiņa noņemšanas".

7 Minētā pielikuma 1. ailē ir uzskaitīta arī lapu dārzeņu un svaigu lapu garšaugu grupa. Starp šīs grupas produktiem 2. ailē ir minēti svaigu lapu garšaugi. Atbilstoši 3. ailei pesticīdu atlieku maksimāli pieļaujamo daudzumu piemēro "visam produktam pēc bojāto ārējo lapu, sakņu un augsnes noņemšanas (ja tāda ir)".

8 Direktīvas 90/642 II pielikums nosaka pesticīdu atlieku maksimāli pieļaujamo daudzumu dažādiem produktiem vai produktu daļām, kas minēti Direktīvas 1. pantā. Ogu un mazo augļu grupā tostarp ir minētas galda vīnogas un vīna vīnogas, kā arī lapu dārzeņu un svaigu lapu garšaugu grupā — svaigu lapu garšaugu apakšgrupa. Šī pēdējā apakšgrupa ietver produktu uzskaitījumu, proti, kārveles, maurlokus, pētersīļus un selerijas, kā arī grupu ar nosaukumu "Citi".

9 Šajā II pielikumā maksimāli pieļaujamais hloropirifosa daudzums ir noteikts šādi: galda vīnogām un vīna vīnogām — 0,5 mg/kg un svaigiem lapu garšaugiem — 0,05 mg/kg.

10 Šajā pašā pielikumā maksimāli pieļaujamais fenarimola daudzums ir noteikts šādi: galda vīnogām un vīna vīnogām — 0,3 mg/kg un svaigiem lapu garšaugiem — 0,02 mg/kg.

11 Ar Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas lēmumu Nr. 896/1999 par maksimālo pesticīdu daudzumu augļos un dārzeņos, labībā, kā arī olās un no olām izgatavotos produktos Direktīva 90/642 tika transponēta Somijas tiesībās.

12 Attiecībā uz pesticīdu atlieku maksimālā daudzuma noteikšanu šī Lēmuma 3. panta 1. punkts ietver atsauci uz vielu sarakstu, kas pievienots kā pielikums šim lēmumam. Šis saraksts atkārtoti nosaka šī sprieduma 9. un 10. punktā minēto maksimālo hloropirifosa un fenarimola daudzumu, ko atļauts piemērot attiecīgi vīnogām un svaigiem lapu garšaugiem.

Prāvas rašanās fakti un prejudiciālie jautājumi

13 2002. gada martā *Gavrielides* gribēja ievest Somijā ar rīsiem pildītu vīnogulāju lapu tīteņu preču partiju un 2002. gada jūlijā — sālījumā uzglabātu vīnogulāju lapu preču partiju.

14 Somijas muitas laboratorija paņēma šo produktu paraugus, lai noteiktu pesticīdu atlieku daudzumu tajos, un konstatēja pildītajās vīnogulāju lapās 0,28 mg/kg hloropirifosa un sālījumā uzglabātajās vīnogulāju lapās 0,11 mg/kg hloropirifosa un 0,14 mg/kg fenarimola.

15 Ņemot vērā šīs analīzes rezultātus, un tā kā tiesiskā regulējuma par maksimāli pieļaujamo pesticīdu atlieku daudzumu piemērošanas izpratnē vīnogulāju lapas ietilpst lapu dārzeņu un svaigu lapu garšaugu grupā, kuras ietvaros tās jāpielīdzina svaigiem lapu garšaugiem, Somijas muitas pārvalde ar 2002. gada 29. jūlija un 12. augusta lēmumiem ir aizliegusi šo produktu importu un eksportu, uzglabāšanu atkārtotas pārdošanas nolūkos, piedāvāšanu un šo produktu nodošanu jebkādā citā veidā, pamatojoties uz to, ka šajos produktos esošais pesticīdu atlieku maksimālais daudzums pārsniedz attiecībā uz svaigiem lapu garšaugiem noteikto hloropirifosa un fenarimola atlieku maksimālo daudzumu.

16 *Gavrielides* cēla *Helsingin hallinto-oikeus* [Helsinku Administratīvā tiesa] prasību atcelt šos Somijas muitas pārvaldes lēmumus.

17 *Helsingin hallinto-oikeus*, atzīstot, ka šajā jomā valsts tiesiskais regulējums ir tāds pats kā Kopienu tiesiskais regulējums, uzskata, ka pamata lietas iznākums ir atkarīgs no jautājuma par to, vai Direktīva 90/642 ir jāinterpretē kā imperatīva jautājumā par vīnogulāju lapām noteikto hloropirifosa un fenarimola atlieku maksimālo daudzumu.

18 Tā kā nav judikatūras par šo jautājumu, *Helsingin hallinto-oikeus* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai 1. panta 1. punkts Padomes 1990. gada 27. novembra Direktīvā 90/642/EEK par pesticīdu atlieku maksimāli pieļaujamā daudzuma noteikšanu konkrētos augu izcelsmes produktos un uz tiem, ieskaitot augļus un dārzeņus (ar grozījumiem), ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka šī direktīva ir attiecināma uz vīnogulāju lapām?

2) Ja tas tā ir:

a) Vai Direktīvas I pielikums ir jāinterpretē tādā nozīmē, ka vīnogulāju lapas tiek klasificētas "Lapu dārzeņu un svaigu lapu garšaugu" grupā, un šīs direktīvas II pielikums — tādā nozīmē, ka vīnogulāju lapas ir jāklasificē grupā "Citi garšaugu zaļumi"?

b) Kurā produktu kategorijā un kurā grupā ir jāklasificē vīnogulāju lapas, ja tās nav klasificējamas grupā "Citi garšaugu zaļumi"?"

Tiesas vērtējums

19 Ir skaidrs, ka vīnogulāju lapas nav minētas nedz Direktīvā 90/642, nedz arī tās pielikumos.

20 Iesniedzējtiesa ar uzdotajiem jautājumiem pēc būtības vēlas noskaidrot, vai, neskatoties uz to, ka Direktīvā 90/642 nav minēts vīnogulāju lapu jēdziens, tā jāinterpretē tādējādi, ka tā uz šo jēdzienu ir attiecināma, un, ja atbilde ir apstiprinoša — kuras ir tās produktu kategorijas un grupas, kurās šo produktu var klasificēt.

21 Šajā sakarā ir jānorāda, ka Direktīvas 90/642 1. panta 1. punkts, kas nosaka minētās direktīvas piemērošanas jomu, paredz produktu "piemērus", kas ietilpst šīs direktīvas I pielikumā uzskaitītajās grupās. Turklāt šīs pašas direktīvas II pielikuma pirmās ailes

nosaukums ir "Individuālo produktu grupas un piemēri, uz kuriem attiecas atlieku maksimālie daudzumi", minētie produkti un daudzas šajā pielikumā minēto produktu grupas vai apakšgrupas produktu uzskaitījuma nolūkos ir klasificētas grupā "Citi".

22 No tā izriet, kā to apgalvo Somijas valdība un Eiropas Kopienu Komisija, bet pretēji *Gavrielides* un Grieķijas valdības viedoklim — fakts, ka produkts nav minēts Direktīvas 90/642 pielikumos, neizslēdz iespēju attiecināt uz to minēto direktīvu. Tomēr vēl ir jāpārliecinās, vai attiecīgo produktu sakarā ar pesticīdu atlieku maksimālo daudzumu regulējumu var saistīt ar kādu Direktīvā 90/642 skaidri noteiktu produktu vai produktu grupu.

23 Šāda pārbaude liek ņemt vērā šīs direktīvas vispārējo mērķi, kas atbilstoši tās [preambulas] pirmajiem sešiem apsvērumiem, kā to norādījusi ģenerāladvokāte secinājumu 32. un 33. punktā, paredz saskaņot, no vienas puses, nepieciešamību efektīvi aizsargāt augus un augu izcelsmes produktus pret kaitīgiem organismiem un nezālēm, lai nodrošinātu Kopienā augu ražību un Kopienas lauksaimniecības produktivitāti, un, no otras puses, nepieciešamību aizsargāt cilvēku vai dzīvnieku veselību, kā arī vidi pret pesticīdu kaitīgo iedarbību.

24 Tādējādi tas, ka kādu Direktīvas 90/642 pielikumos sākotnēji neminētu produktu iekļauj kādā produktu grupā vai apakšgrupā, kā Komisija apgalvo rakstveida apsvērumos, nozīmē, ka par šo neminēto produktu iepriekš ir veikts zinātnisks novērtējums abu prasību līdzsvarošanai, un no tā izriet, ka, ievērojot šīs abas prasības, uz attiecīgo produktu ir atļauts attiecināt tādus pesticīdu atlieku maksimālos daudzumus, kādi noteikti produktu grupai vai apakšgrupai, kurā paredzēts iekļaut šo produktu.

25 Šo nepieciešamību veikt iepriekšēju zinātnisku novērtējumu apstiprina Direktīvas 90/642 [preambulas] trīspadsmitais apsvērums, saskaņā ar kuru pesticīdu atlieku obligāto maksimālo daudzumu noteikšanai ir "vajadzīga ilgstoša pārbaude".

26 Attiecībā uz pamata lietu ir jānorāda, ka saskaņā Komisijas sniegto informāciju par pesticīdu labvēlīgo un nelabvēlīgo iedarbību uz vīnogulāju lapām līdz šim nav veikts zinātnisks novērtējums, tāpēc šīs lapas nevarētu klasificēt grupā "Citi", svaigu lapu garšaugu apakšgrupā lapu dārzeņu un svaigu lapu garšaugu grupas ietvaros, kā to vēlētos Somijas valdība, vai — kā pakārtoti norādīja Grieķijas valdība un *Gavrielides* — ogu un mazo augļu grupas ietvaros ietilpstošajā galda vīnogu vai vīna vīnogu apakšgrupā.

27 Runājot par vīnogulāju lapu šķietami iespējamo iekļaušanu svaigu lapu garšaugu apakšgrupā, ir jāpiebilst, ka salīdzinājumā ar Direktīvas 90/642 I un II pielikumā minētajiem svaigu lapu garšaugu piemēriem, proti — kārvelēm, maurlokiem, pētersīļiem un selerijām, vīnogulāju lapām ir atšķirīga morfoloģiskā uzbūve, patērēšanas veids, kultivēšanas nosacījumi un pakļaušana kaitīgo organismu iedarbībai, kas, trūkstot zinātniskam pamatojumam, aizliedz tām piemērot svaigu lapu garšaugiem noteiktos maksimālos pesticīdu atlieku daudzumus.

28 Pamatojot savu argumentāciju, Somijas valdība atsaucas uz dokumentu ar nosaukumu "(Mazsvarīgas nozīmes) kultūru, kas nav uzskaitītas Padomes Direktīvas 90/642 EEK pielikumā, klasifikācija" ("*Classification of (minor) crops not listed in the Appendix of Council Directive 90/642/EEC*"), kura 107. un 108. lappusē vīnogulāju lapas ir pielīdzinātas svaigiem lapu garšaugiem.

29 Šis dokuments ir pielikums Komisijas 1997. gada 22. jūlija dokumentam ar nosaukumu "Vadlīnijas par informācijas iegūšanu par Direktīvas 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū II pielikuma A daļas 6. punktā un III pielikuma A daļas 8. punktā minēto atlieku daudzumu" (*"Guidelines for the generation of data concerning residues as provided in Annex II, part A, section 6 and Annex III, part A, section 8 of Directive 91/414/EEC concerning the placing of plant protection products on the market"*).

30 Tomēr ar dokumentu, uz ko atsaucas Somijas valdība, nevar apstrīdēt iepriekš minēto analīzi.

31 Kā izriet no Komisijas sniegtās informācijas, šajā dokumentā ir izteikts tikai Komisijas dienestu viedoklis, nevis Pastāvīgās augu veselības komitejas viedoklis, kura to vēl nav darījusi zināmu. Tādējādi ierosinātā pielīdzināšana nav balstīta uz zinātnisku novērtējumu.

32 Turklāt, kā to atspoguļo 1997. gada 22. jūlija dokumenta, kam pievienots norādītais dokuments, nosaukums, minētā pielīdzināšana iekļaujas īpašu tiesību normu ietvaros, proti, normu, kas noteiktas Padomes 1991. gada 15. jūlija Direktīvā 91/414/EEK par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū (OV L 230, 1. lpp.).

33 Šīs direktīvas I pielikumā ir ietverts to aktīvo vielu saraksts, kuras atļauts izmantot augu aizsardzības līdzekļos. Atšķirībā no Direktīvas 90/642 tā tomēr nenosaka aktīvo vielu atlieku, uz kurām tā attiecas, maksimālo daudzumu. Kā Komisija norāda rakstveida apsvērumos, Direktīvas 91/414 4. panta 1. punktā ir noteikts princips par

to, ka pirms augu aizsardzības līdzekļu, kas satur šādas vielas, laišanas tirgū ir jāsaņem attiecīgās dalībvalsts iepriekšēja atļauja; šai dalībvalstij ir pienākums, ja tā ir noteikusi pagaidu maksimālos pieļaujamos atlieku daudzumus, darīt tos zināmus Komisijai, lai tā izvērtētu, vai tie ir pieņemami.

34 Šajā sakarā šī sprieduma 28. punktā minētajā dokumentā ierosinātā vīnogulāju lapu pielīdzināšana svaigiem lapu garšaugiem, kā tas izriet no "Vadlīniju" nosaukuma, kurām pievienots minētais dokuments, ir saistīta ar kontrolētu izmēģinājumu laikā savāktās informācijas iesniegšanu par vielu vai attiecīgā produkta atlieku ietekmi uz konkrētiem produktiem, [cilvēku] pārtiku un dzīvnieku barību atbilstoši Direktīvas 91/414 II pielikuma A daļas 6. punktam un III pielikuma A daļas 8. punktam tajā laikā, kad tiek iesniegti lietas materiāli par jaunas aktīvas vielas iekļaušanu Direktīvas 91/414 I pielikumā vai lietas materiāli par atļauju laist tirgū augu aizsardzības līdzekļus.

35 Šāda pielīdzināšana — kuras vienīgais nolūks ir saistībā ar Direktīvu 91/414 savākt informāciju par izmēģinājumu rezultātiem attiecībā uz aktīvo vielu vai augu aizsardzības līdzekļu atlieku ietekmi uz pārtiku vai konkrētiem produktiem, iztrūkstot zinātniskam pamatojumam — nevar tikt attiecināta uz jomu, ko regulē Direktīva 90/642 — pesticīdu atlieku maksimālo daudzumu noteikšanu.

36 No tā izriet, ka saistībā ar Direktīvu 90/642 vīnogulāju lapas nevar pielīdzināt svaigu lapu garšaugiem.

37 Runājot par šķietami iespējamo vīnogulāju lapu pielīdzināšanu vīnogām, pirmkārt, ir vēlreiz jānorāda, ka apakšgrupa "Galda vīnogas un vīna vīnogas" ietver, pirmkārt, "galda vīnogas" un, otrkārt, "vīna vīnogas". Tā neietver grupu "Citi", kas ļauj secināt, ka šīs grupas produktu uzskaitījums ir izsmeļošs, līdz ar to radot šķērsli citu produktu, piemēram, vīnogulāju lapu iekļaušanai šajā grupā.

38 Otrkārt, ir jāņem vērā, ka, runājot par "Ogu un mazo augļu" grupu, kurā ietilpst "Galda vīnogu un vīna vīnogu" apakšgrupa, pesticīdu atlieku maksimālie daudzumi attiecas uz "visu produktu" saskaņā ar Direktīvas 90/642 I pielikuma 3. aili. Šis precizējums rada šķērsli tādu auga daļu kā vīnogulāju lapu (kas jānoņem no attiecīgās ogas vai mazā augļa) iekļaušanai minēto produktu grupā.

39 Treškārt, šo interpretāciju pastiprina atšķirības, kas pastāv starp vīnogulāju lapām un vīnogām. Tādējādi, līdzās tam, ka to patērēšanas veids ir ļoti atšķirīgs, šie divi produkti, kā Komisija jau norādījusi rakstveida apsvērumos, būtiski atšķiras gan pēc to morfoloģijas un tātad spējas saglabāt pesticīdu atliekas, gan arī pēc to [ražas] novākšanas apstākļiem un pakļaušanas kaitīgo organismu iedarbībai ilguma.

40 No tā izriet, ka saistībā ar Direktīvu 90/642 vīnogulāju lapas nevar pielīdzināt galda vīnogām vai vīna vīnogām.

41 Ņemot vērā iepriekš minēto, jāatzīst, ka Direktīva 90/642 nav piemērojama attiecībā uz vīnogulāju lapām.

42 Līdz ar to uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīva 90/642 nav piemērojama attiecībā uz vīnogulāju lapām.

Par tiesāšanās izdevumiem

43 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Padomes 1990. gada 27. novembra Direktīva 90/642/EEK par pesticīdu atlieku maksimāli pieļaujamā daudzuma noteikšanu konkrētos augu izcelsmes produktos un uz tiem, ieskaitot augļus un dārzeņus, kas grozīta ar Komisijas 2000. gada 22. jūnija Direktīvu 2000/42/EK, nav piemērojama attiecībā uz vīnogulāju lapām.

[Paraksti]